

UMEÅ UNIVERSITET

Instruktion för 2024 avseende aktiviteter inom verksamhetsplanering, intern styrning och kontroll 2025

Typ av dokument:	Instruktion
Datum:	2024-03-08
Dnr:	FS 1.1-508-24
Beslutad av:	Rektor
Giltighetstid:	2024-03-08 till och med 2025-02-28
Område:	Styrning, planering och resursfördelning
Ansvarig förvaltningsenhet:	Planeringsenheten
Ersätter dokument:	Instruktion år 2023 för aktiviteter inom verksamhetsplanering, intern styrning och kontroll samt kvalitetsarbete (FS 1.1-120-23) fastställd av rektor den 10 februari 2023.

UMEÅ UNIVERSITET

Innehåll

1.	Beskrivning	3
2.	Bakgrund.....	3
3.	Verksamhetsplanering och budget	4
3.1	Systematiskt arbetsmiljöarbete	4
3.2	Jämställdhetsintegrering	4
4.	Intern styrning och kontroll	5
4.1	Risikanalys.....	5
4.2	Bedömning av intern styrning och kontroll	6
4.3	Checklista avseende intern styrning och kontroll på institutions-/ enhetsnivå.....	6
4.4	Uppföljning av förebyggande åtgärder på universitetsgemensam nivå	6
5.	Kvalitetsarbete i utbildning och forskning	7
6.	Tidplan.....	8

1. Beskrivning

Följande instruktion syftar till att ge förutsättningar för verksamhetsplanering, samt planering av nationella uppdrag, systematiskt arbetsmiljöarbete, kvalitetsarbete och intern styrning och kontroll under 2024. Förutsättningar för ekonomisk planering framgår av instruktionen *Inför budget år 2025 inklusive ekonomisk plan 2026–2027 (FS 1.3.2-2497-23)*.

Denna instruktion riktar sig i huvudsak till fakulteter, Lärarhögskolan, Umeå universitetsbibliotek och Universitetsförvaltningen (hädanefter kallat fakulteter), även om vissa anvisningar också innefattar tidpunkter och information till institutioner, arbetsenheter och förvaltningsenheter (hädanefter kallat institutioner). Detsamma gäller centrum, om inte annat föreskrivs i centrumets instruktion. Fakulteterna ansvarar för att vidareförmedla relevanta anvisningar till institutioner.

I all verksamhetsplanering bör samverkan, hållbarhet, tillgänglighet, internationalisering, jämställdhet, arbetsmiljö och studentperspektiv beaktas. Instruktionen bedöms bidra positivt till dessa perspektiv.

Under hösten 2024 beslutas instruktioner för uppföljning av verksamhet, kvalitetsarbete och ekonomi i *Instruktion för uppföljning av verksamhet och ekonomi för år 2024*.

2. Bakgrund

Umeå universitets vision (*Vision för Umeå universitet*) är grunden för verksamhetsplanering och budgetarbete på alla nivåer i organisationen. För att skapa långsiktighet arbetar Umeå universitet med treåriga verksamhetsplaner, med möjlighet till årlig revidering vid väsentliga förändringar. *Umeå universitets verksamhetsplan för 2023–2025* fastställdes av rektor den 22 juli 2022.

Umeå universitet arbetar med styrning och ledning med utgångspunkt i ett tillitsbaserat förhållningssätt. Fakulteterna har möjlighet att anpassa verksamhetsplaneringen genom att i egna anvisningar lägga till områden och riktlinjer till sina respektive institutioner och motsvarande enheter.

Ett krav på alla nivåers verksamhetsplaner är att de ska bifoga en årlig handlingsplan för systematiskt arbetsmiljöarbete och aktiva åtgärder i enlighet med arbetsmiljö- och diskrimineringslagstiftningen.

I en årscykel (se Aurora, Organisation och styrning/Planering och uppföljning) illustreras processen och tidpunkter för verksamhetsplanering och uppföljning för 2024.

3. Verksamhetsplanering och budget

Fakulteternas budget för 2025 inklusive ekonomiska planeringsförutsättningar för år 2026–2027 fastställs senast den **31 oktober**. Om fakulteterna väljer att revidera verksamhetsplanen för 2023–2025 fastställs den senast vid samma tidpunkt, den **31 oktober**. Till verksamhetsplanen ska en handlingsplan för systematiskt arbetsmiljöarbete och aktiva åtgärder bifogas i enlighet med diskrimineringslagstiftningen.¹

Institutioner och enheter ska omkring den **18 december** fastställa en budget för 2025 och en eventuellt reviderad verksamhetsplan för 2023–2025 i enlighet med fakultetens anvisningar. Till verksamhetsplanen ska en handlingsplan för systematiskt arbetsmiljöarbete och aktiva åtgärder bifogas i enlighet med diskrimineringslagstiftningen.

3.1 Systematiskt arbetsmiljöarbete

För det systematiska arbetsmiljöarbetet finns som stöd *Checklista inför arbete med handlingsplan för systematiskt arbetsmiljöarbete och aktiva åtgärder* och en mall för *Handlingsplan för systematiskt arbetsmiljöarbete och aktiva åtgärder*. Mallar finns på Aurora, Stöd och Service/Arbetsmiljö och lika villkor/Systematiskt arbetsmiljöarbete.

3.2 Jämställdhetsintegrering

Samtliga statliga lärosäten har regeringens uppdrag att fortsätta arbetet med jämställdhetsintegrering i syfte att bidra till att nå de jämställdhetspolitiska målen. I Umeå universitets fastställda *Inriktning för jämställdhetsintegrering 2022–2025* anges två övergripande mål och de problemområden som universitetet har identifierat inom samtliga jämställdhetspolitiska mål. Av den fastställda inriktningen för jämställdhet framgår information om åtgärder som ska vidtas av verksamheterna. När det gäller jämställdhetsintegrering i budgetarbetet framgår information av avsnitt 5.3 instruktionen *Inför budget år 2025 inklusive ekonomisk plan 2026–2027*.

3.3 Uppdrag från regeringen

Umeå universitet får årligen en mängd uppdrag från regeringen vilka framgår av regleringsbrev och eventuella tillkommande uppdrag. De uppdrag som Umeå universitet tilldelats har sammanställts i *Uppdrag via regleringsbrev till Umeå universitet 2024*. När det gäller fakulteternas arbete med dessa uppdrag kommer bland annat en avstämning av eventuella avvikelser att diskuteras i dialoger mellan

¹ AFS Systematiskt arbetsmiljöarbete 2001:1, 11 §

² Arbetsgivaren skall varje år göra en uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet. Om det inte fungerat bra skall det förbättras"

Diskrimineringslagen 3 kapitel, 13 §

³ "En arbetsgivare som vid ingången av kalenderåret sysselsatte 25 eller fler arbetstagare ska under året skriftligen dokumentera arbetet med aktiva åtgärder enligt 4– 10 §§".

Umeå universitet har även ett styrdokument som tydliggör detta i Regel för fördelning av arbetsmiljöuppgifter, bilaga 2: "4.1 Årligen genomföra och dokumentera riskbedömningar för den fysiska, organisatoriska och sociala arbetsmiljön."

⁴ "4.2 Årligen genomföra och dokumentera riskbedömningar för att motverka förhållanden i arbetsmiljön som kan ge upphov till kränkningar, trakasserier/sexuella trakasserier och diskriminering."

⁵ "4.5 Utifrån riskbedömningar vidta arbetsmiljö- och säkerhetsåtgärder. Åtgärder som inte har genomförts omedelbart skall föras in i mallen för "Handlingsplan för systematiskt arbetsmiljöarbete och aktiva åtgärder".

universitetsledning och fakultetsledningar under **mars–april 2024**.

Sammanställningen av uppdrag finns tillgänglig på Aurora i anslutning till årshjulet som nämns i avsnitt 2 ovan. Listan uppdateras i de fall det under året tillkommer nya uppdrag.

Flertalet av regeringens uppdrag ska återrapporteras i årsredovisningen 2024 som ska vara regeringen tillhanda senast den **22 februari 2025**. Regeringsuppdrag som löper över flera år bör integreras i verksamhetsplanerna.

4. Intern styrning och kontroll

4.1 Riskanalys

En av utgångspunkterna för verksamhetsplanering är den egna riskanalysen.

Enligt förordning om intern styrning och kontroll (2007:603) ska Umeå universitet upprätta en riskanalys i syfte att identifiera omständigheter som utgör risk för att universitetet inte kan

- fullgöra sina uppgifter,
- uppnå verksamhetens mål eller
- uppfylla kraven i 3 § myndighetsförordningen (2007:515).

Riskanalysen inklusive kontrollmoment för Umeå universitet enligt förordningen om intern styrning och kontroll (FS 1.6.2-2309-23) för 2024 gäller tills vidare.

Den universitetsgemensamma riskanalysen baseras bland annat på en inventering av vilka händelser som kan påverka universitetets möjligheter att fullgöra sina uppgifter och nå sina mål samt en bottom-up-process där hänsyn tagits till fakulteternas riskanalyser med mera.

Som ett underlag till den universitetsgemensamma riskanalysen ska fakulteterna, senast den **31 oktober 2024** inkomma med en riskanalys inklusive planerade förebyggande åtgärder och riskhantering för att minimera och förebygga att risken uppstår. I riskanalysen anges även uppföljning av förebyggande åtgärder för 2024. Riskanalysen följs upp i dialog med universitetsledningen hösten 2024. Mall för riskanalys skickas till fakulteterna i **juni 2024**.

Institutionernas checklista för riskanalys (se vidare avsnitt 4.3) ska ses som ett hjälpmedel för fakulteter att utveckla och förbättra den interna styrningen och kontrollen inom den egna verksamheten, samt lättare kunna identifiera brister och risker inom det egna ansvarsområdet och därmed områden som behöver utvecklas.

Arbetet med riskanalysen bör om möjligt integreras som en del i beredningen av verksamhetsplan och budget för 2025 (i det fall verksamhetsplanen ska revideras).

4.2 Bedömning av intern styrning och kontroll

Enligt förordningen om årsredovisning och budgetunderlag 2 kap 9 § (2000:605) ska universitetsstyrelsen bedöma om den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten har varit betryggande under den period som årsredovisningen avser. På samma sätt ska fakulteter, för hela sin verksamhet, i anslutning till riskanalysen lämna en bedömning hur processen för den interna styrningen och kontrollen i den egna verksamheten fungerar. Denna bedömning görs enligt en enligt en tregradig skala enligt nedan:

1. Processen för den interna styrningen och kontrollen är *betryggande*.
2. Processen för den interna styrningen och kontrollen *kan förbättras*, det vill säga det finns inte väsentliga brister i den interna styrningen och kontrollen, men det finns identifierade förbättringsåtgärder som behöver vidtas för att arbetet ska fungera på ett mer betryggande sätt, alternativt för att väsentliga brister inte ska uppstå. Förbättringsåtgärderna beskrivs i anslutning till bedömningen.
3. Processen för den interna styrningen och kontrollen har *väsentliga brister*. Bristerna beskrivs i anslutning till bedömningen.

Bedömningen följs upp i dialog med universitetsledningen under hösten 2024. Mall för bedömning av intern styrning och kontroll ingår som bilaga till riskanalysen.

4.3 Checklista avseende intern styrning och kontroll på institutions-/enhetsnivå

Checklistan för intern styrning och kontroll är ett hjälpmedel för institutioner att synliggöra och rapportera vilka risker som finns inom den egna verksamheten som kan påverka möjligheten att nå uppsatta mål och uppdrag. Checklistan har sedan 2022 digitaliserats och rapporteras enligt fakultetens egna anvisningar.

I institutionernas checklistor ska även brister och risker som den egna fakulteten har identifierat beaktas.

4.4 Uppföljning av förebyggande åtgärder på universitetsgemensam nivå

De förebyggande åtgärder som anges i den universitetsövergripande riskanalysen följs upp årligen och rapporteras till universitetsstyrelsen. Ansvariga chefer säkerställer att åtgärderna läggs in i enhetens planering inför 2024. En förteckning över operativt ansvariga för respektive åtgärd skickas ut i mars 2024. Mall för uppföljning skickas ut i juni 2024 med återkoppling senast den 30 november 2024. Rapportering av uppföljningen sker till universitetsstyrelsen i februari 2025.

5. Kvalitetsarbete i utbildning och forskning

Det strategiska rådet för utbildning på grundnivå och avancerad nivå (USR) respektive det strategiska rådet för forskning och utbildning på forskarnivå (FOSTRA) har ett särskilt ansvar för det universitetsövergripande arbetet med kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av utbildning och forskning. Därutöver hålls dialoger med fokus på kvalitetsfrågor mellan universitetsledning och fakulteter. Uppföljning av kvalitetsarbetet rapporteras årligen till universitetsstyrelsen.

När det gäller **utbildning** framgår hur kvalitetsarbetet bedrivs *via Kvalitetssystem för utbildning*. Nedanstående tre aktiviteter är centrala:

- Aktivitet 3. Kursutvärdering
- Aktivitet 6. Verksamhetsberättelse och verksamhetsplan för utbildningsprogram och forskarutbildningsämne
- Aktivitet 7. Utbildningsutvärdering genom kollegial extern granskning.

I fakulteternas verksamhetsplaner ska det framgå vilka åtgärder som planeras för fortsatt kvalitetsutveckling. Beskrivningen ska utgå från de i verksamhetsberättelserna genomförda självskattningarna av de tre aktiviteterna ovan och ska omfatta dels utbildning på grundnivå och avancerad nivå, dels utbildning på forskarnivå.

När det gäller **forskning** framgår av *Policy för kvalitetsutveckling och kvalitetssäkring av forskning vid Umeå universitet* att fakulteterna och Lärarhögskolan ansvarar för att tillgängliggöra en samlad beskrivning av det systematiska kvalitetsarbetet vid fakulteten eller Lärarhögskolan, omfattande både insatser på fakultetsnivå och hur fakulteten skapar förutsättningar för, samt följer upp kvalitetsarbetet på institutionsnivån. Av policyn framgår vidare att FOSTRA ansvarar för att utforma systematik för uppföljning av fakulteternas och Lärarhögskolans kvalitetsarbete.

Beskrivningar av det systematiska kvalitetsarbetet inom forskning vid respektive fakultet och Lärarhögskolan ska finnas tillgängliga senast **den 1 oktober 2024**. Närmare anvisningar diskuteras i FOSTRA och skickas till fakulteterna senast **den 19 april**. Planerade åtgärder för fortsatt kvalitetsutveckling ska framgå av verksamhetsplanerna.

6. Tidplan

Nedan framgår datum för rapporteringar och avstämningar för arbetet med universitetets övergripande verksamhetsplanering. I övrigt hänvisas till årscykeln för verksamhetsplanering och uppföljning 2024. Årscykeln finns på Aurora, Organisation och styrning/Planering och uppföljning.

Datum	Aktivitet
2024-10-01	Beskrivningar av det systematiska kvalitetsarbetet inom forskning vid respektive fakultet och Lärarhögskolan (anvisningar skickas ut till fakulteterna 19 april).
2024-10-31	Fakulteter, Lärarhögskolan, Universitetsförvaltningen och Universitetsbiblioteket fastställer <ul style="list-style-type: none">• Eventuell revidering av verksamhetsplan för 2023–2025. Till verksamhetsplanen ska en handlingsplan för systematiskt arbetsmiljöarbete och aktiva åtgärder upprättas och bifogas.• Budget för 2025 inkl. ekonomiska planeringsförutsättningar för 2026–2027.• Riskanalys för 2025 avseende risker kopplade till övriga uppdrag och verksamhetskrav.• Bedömning av intern styrning och kontroll avseende 2024. Rapportering sker till planering@umu.se . (Plan för systematiskt arbetsmiljöarbete vidarebefordras till Personalenheten).
2024-11-30	Operativt ansvariga (berörda enhetschefer vid förvaltningen samt biträdande universitetsdirektör och överbibliotekarie) rapporterar uppföljning av 2024 års åtgärder i den universitetsgemensamma riskanalysen. Rapportering sker till planering@umu.se .
november-december 2024	Dialoger utifrån fakulteternas, Lärarhögskolans, Universitetsförvaltningens och Universitetsbibliotekets arbete med bland annat verksamhetsplan, budget, riskanalys för 2025 och bedömning av den interna styrningen och kontrollen, samt framåsyftande diskussion om kvalitetsarbete i forskning och utbildning.
2024-12-18	Institutioner/motsvarande fastställer <ul style="list-style-type: none">• Eventuell revidering av verksamhetsplan för 2023–2025 samt en årlig handlingsplan för systematiskt arbetsmiljöarbete och aktiva åtgärder för 2025 och övrigt i enlighet med fakultetens/motsvarande anvisningar.• Budget 2025.